

10 — UEI — een Europese tegenmacht uit Zwitserland

Een United European Industries Configuration, gevestigd op Zwitserse bodem, verenigt het Europese bedrijfsleven tegen overregulering uit Brussel. Een precedent bestaat. Wat ontbreekt is de soevereiniteitsambitie.

In aflevering nul werd geconcludeerd dat Brussel een variabele is, niet een constante. Maar een lidstaat alleen, hoe vastberaden ook, is een lichte hefboom tegenover een verdragssysteem van zevenentwintig. Wat ontbreekt in het Europese krachtenveld is een georganiseerde tegenpool die niet aan een lidstaat hangt, maar aan het bedrijfsleven zelf. Een United European Industries Configuration, in deze krant kortweg UEI, kan die rol vervullen — op voorwaarde dat zij wordt gevestigd buiten EU-jurisdictie. Zwitserland ligt voor de hand.

Wat al bestaat — en waarom het niet volstaat

Brussel kent twee gevestigde bedrijvenorganisaties. BusinessEurope vertegenwoordigt via tweeneveertig nationale federaties twintig miljoen bedrijven uit zesendertig landen — erkend als officiële Europese sociale partner. De European Round Table for Industry, opgericht in negentienachtentachtig, bundelt vijfenveertig industriële leiders en wordt door commentatoren beschreven als “the driving force behind the European single market”. Een oud-Commissievoorzitter, Jacques Delors, gaf publiek toe dat ERT de aanjager was.

Deze twee organisaties tonen aan dat het bedrijfsleven Brussel kan sturen — het is geen utopie. Maar hun agenda is consistent: lagere belastingen, minder regulering, betere concurrentiepositie, vrij verkeer van goederen en kapitaal. Soevereiniteit van lidstaten als zelfstandig doel komt in hun publicaties niet voor. Klimaatbeleid wordt verzacht, niet teruggeven aan nationale parlementen. Het zijn lobbyisten binnen het Brusselse frame, geen herontwerpers ervan.

UEI zou dat verschil maken. Niet zachter beleid binnen het bestaande raamwerk, maar institutionele machtsverschuiving terug naar lidstaten en bedrijven. Geen lobby in de wandelgangen van de Commissie, maar publieke ordeclassificatie van Brusselse voorstellen — volgens hetzelfde protocol als binnenslands in Nederland onder Nova Democratia geldt.

BusinessEurope en ERT lobbyen binnen het Brusselse frame. UEI zou het frame zelf ter discussie stellen.

Waarom Zwitserland

Vier redenen, in volgorde van gewicht. Ten eerste: Zwitserland staat buiten EU-jurisdictie. UEI kan zonder dreiging van Commissie-procedures of arbitrale binding aan EU-recht opereren. Wat in Brüssel of Den Haag een institutioneel risico zou zijn, is in Zürich of Bern een gewone vestiging.

Ten tweede: Zwitserland heeft in april zes-entwintig met het Bilateralen-III-akkoord publiek bewezen dat het Brussel kan dwingen tot procedurale aanpassing. Een UEI gevestigd op die bodem stoelt institutioneel op een levend precedent.

Ten derde: de Zwitserse wettelijke vorm van Verein — een vereniging zonder winstoogmerk — biedt UEI dezelfde flexibiliteit waarmee internationale instituties als de FIFA, het Internationale Olympische Comité en het Internationale Comité van het Rode Kruis zijn opgezet. Geen toezicht door Brusselse instellingen, geen aandeelhoudersdwang, geen verplichting tot publicatie van leden.

Ten vierde: Zwitserland heeft de hoogste inkomens van Europa, een sterke positie in de financiële en juridische dienstverlening, en een traditie van neutraliteit die internationale geloofwaardigheid verschaft. Een onderzoeksstaf en juridische afdeling van UEI vinden hier de besten van Europa, zonder dat het loonplafond uit Brussel of een lidstaat een belemmering vormt.

Wat UEI doet

Vijf functies, in volgorde van urgentie.

- **Ordeclassificatie van EU-regelgeving.** Elke nieuwe EU-richtlijn, elke nieuwe verordening, krijgt binnen drie maanden een publiek classificatieoordeel volgens de ordemethode uit aflevering vier. Eerste orde, tweede orde, derde orde of vierde orde. Voor leden geldt vervolgens een eenduidige aanbeveling: implementeren, evalueren, weigeren of toetsen.
- **Centraal compliance-register.** Bedrijven die UEI-aanbevelingen volgen, krijgen een gemeenschappelijke verdedigingspositie in geval van Brusselse procedures. Een Brusselse boete tegen één bedrijf wordt een procedure tegen het hele UEI-cluster. Dat verhoogt de inzet voor de Commissie aanzienlijk.
- **Eigen juridische dienst.** Gespecialiseerd in soevereiniteitsverdediging, niet in lobby. Het team voert procedures over de grenzen van EU-bevoegdheid, niet over de inhoud van afzonderlijke regels. Het Zwitserse precedent rond arbitrage in plaats van Hofbeslechting is hier de juridische blauwdruk.
- **Publicatie en media.** Wekelijkse publieke analyses van EU-voorstellen, beschikbaar in alle EU-talen, gericht op nationale parlementen en publieke opinie. Niet voor lobbyaars in Brussel, maar voor democratische instituties in lidstaten. Dat is een wezenlijk verschil met de huidige ERT-praktijk.
- **Onderzoeksprogramma.** Jaarlijkse studies naar de economische, sociale en bestuurlijke effecten van EU-regelgeving, inclusief tegenfeitelijke scenario's. Geen anti-Europees pamflet, maar harde cijfermatige onderbouwing van waar Brussel wel en niet meerwaarde levert.

Lidmaatschap en financiering

Lidmaatschap staat open voor bedrijven uit alle Europese landen, EU-lidstaten en niet-lidstaten. Bijdrage geschaald naar omzet, met een minimum dat ook middelgrote bedrijven toegang geeft. Geen exclusiviteit voor grote industrie zoals bij ERT — dat zou UEI institutioneel kwetsbaar maken voor het verwijt van een elite-club.

Financiering volgt het bestaande BusinessEurope-model: contributies van leden, geen overheidssubsidies, geen Commissie-geld. Onafhankelijkheid van Brussel is institutioneel verankerd door de financieringsstructuur.

De Pareto-positie van UEI

In de heatmap uit de vorige aflevering scoort UEI als enige actor min acht op fase nul. Dat wil zeggen: actief duwen tegen Brussel, niet alleen Nova Democratia steunen. Geen bestaande Nederlandse partij, geen bestaande bond, en zelfs geen bestaande bedrijvenkoepel scoort negatief op die fase. UEI vult een leemte in het Europese krachtenveld die geen andere actor kan dichtten.

Het totaalsaldo van UEI komt uit op min vijftientig — sterker dan VNO-NCW en MKB-Nederland. Dat is geen toeval. UEI is ontworpen voor exact de fases waar Nova Democratia de meeste tegenwind verwacht. Brussel-classificatie (fase nul), KPI-bestuur (fase twee) en sunsetwetten (fase vier) zijn allemaal velden waar het bedrijfsleven natuurlijke belangen heeft die parallel lopen met het ontwerp van Nova Democratia.

UEI vult een leemte in het Europese krachtenveld die geen andere actor kan dichtten.

Wat dit niet is

UEI is geen Nexit-voorbereiding. Het is geen anti-Europese organisatie. Het is geen bedrijvenkartel dat regelgeving op zachtere uitvoering wil herzien. Het is een soevereiniteitsverdediger — institutioneel, juridisch en publicistisch.

De parallel met het Zwitserse Internationale Comité van het Rode Kruis is bewust. Dat instituut is geen overheid, maar wordt door alle overheden erkend omdat het een functie vervult die geen overheid zelf kan dragen. UEI zou dezelfde rol vervullen voor het bedrijfsleven — niet door overheden te vervangen, maar door een institutionele behoudende kracht te bieden waar geen lidstaat alleen voldoende gewicht heeft.

De vraag voor Nederland

Voor Nederland is UEI een externe bondgenoot voor positie B uit aflevering nul. Nederland legt Brussel de eigen ordeclassificatie op; UEI doet hetzelfde namens de bedrijven. Twee parallelle kanalen, dezelfde methode. Brussel kan in zo'n constellatie veel moeilijker selectief reageren met strafmaatregelen, omdat de combinatie van een lidstaat en een institutionele bedrijvenstem economisch en politiek te zwaar weegt.

De Pareto-analyse uit deze krantenserie maakt deze stap niet alleen wenselijk maar logisch. Wie het krachtenveld leest zoals het ligt, ziet dat de traagheid binnenslands geconcentreerd is op de bonden, en buitenslands op Brussel. Beide blokken zijn alleen ontmantelbaar door tegelijkertijdige actie binnen en buiten Nederland. Een nationaal akkoord met werkgevers tegen de bonden, en een Europees instituut met werkgevers tegen Brussel. Dezelfde partners aan beide tafels.

Dat is geen toeval. Dat is ontwerp.

Open Vizier · novademocratia.com · Werkmateriaal · Jacobus van Merksteijn · Juni 2026